

Η απελπισία οδηγεί στην ευθανασία! Παρατηρήσεις, διαπιστώσεις και προτάσεις (Βασιλική Κατσαούνη)

/ [Πεμπουσία](#)

Σύμφωνα με έρευνα²³⁵ του American Medical Association, η υποβοηθούμενη ή μη ευθανασία δε σχετίζεται με το σωματικό πόνο και την πρόγνωση απειλητικής για τη ζωή ασθένειας. Η έλλειψη κοινωνικής υποστήριξης και το αίσθημα απελπισίας σε συνδυασμό με το σωματικό πόνο οδηγούν σε καταθλιπτικά επεισόδια τους πάσχοντες, φτάνοντας να αναζητήσουν ως λύση την ευθανασία. Οι οικείοι του ασθενούς συχνά δεν έχουν γνώσεις ή ανάλογη εμπειρία ως προς την διαχείριση της κατάστασης εκείνου που υποφέρει. Ο ασθενής τελευταίου σταδίου μπορεί να εμφανίζει σύγχυση και αποπροσανατολισμό ώστε όσοι βρίσκονται στο περιβάλλον του να το εκλάβουν ως αφόρητες οδύνες.

Οι άνθρωποι οι οποίοι απασχολούνται ως φροντιστές²³⁶ των ατόμων οι οποίοι βρίσκονται στο τελευταίο στάδιο της ζωής τους θα πρέπει να έχουν μελετήσει τους τρόπους διαχείρισης ανάλογων περιπτώσεων. Η Assembly of confessing Congregations της Αυστραλίας σε άρθρο της αναγράφει ότι για τους ασθενείς

τελευταίου σταδίου²³⁷ ίσως δεν μπορείς να θεραπεύσεις αλλά μπορείς να ενδιαφερθείς. Η πρόνοια του πάσχοντος θα μπορούσε να διαμορφωθεί μέσα από εκπαιδευτικές διαδικασίες παρέχοντας εξειδίκευση σε εκείνους οι οποίοι θέλουν να ασχοληθούν με την ανακουφιστική και παρηγορητική φροντίδα. Εφόσον τα τελευταία πενήντα περίπου χρόνια, η πρόοδος της τεχνολογίας²³⁸ έθεσε νέα δεδομένα στην ιατρική επιστήμη παρέχοντας τη δυνατότητα παράτασης του χρόνου του θανάτου η ανάγκη για ανακουφιστική φροντίδα είναι υπαρκτή αν όχι αυξανόμενη.

Οι ειδικευμένοι στην ανακουφιστική φροντίδα θα μπορούσαν επίσης να στελεχώσουν ιατρικά κέντρα τα οποία θα δημιουργούνταν αποκλειστικά για τους ασθενείς εκείνους οι οποίοι και επιλέγουν να λάβουν ανάλογης αγωγής. Οι διαδικασίες εκπαίδευσης και πρακτικής υλοποίησης ως προς την φροντίδα των ασθενών τελευταίου σταδίου απαιτούν την παράλληλη εξειδίκευση των ατόμων σε ιατρικά αλλά και ψυχικά ζητήματα. Οι φροντιστές θα πρέπει να είναι σε θέση να διαχειριστούν όχι μόνο τις ιατρικές και φαρμακευτικές ανάγκες αλλά ιδιαιτέρως την πνευματική κατάσταση του ανθρώπου ο οποίος πάσχει.

Αν και οι παρεχόμενες υπηρεσίες διαχωρίζονται σύμφωνα με την κατεύθυνση των σπουδών κάθε φροντιστή (ψυχίατρος, νοσοκόμα, ογκολόγος ιατρός, κοινωνικός λειτουργός και τα λοιπά) η προσέγγιση των ασθενών τελευταίου σταδίου χρειάζεται έναν προσωπικό τρόπο. Η κατανόηση και σεβασμός για τη ζωή του ανθρώπου ο οποίος έχει διαγνωσθεί με ασθένεια συνδεδεμένη με την υπενθύμιση του θανάτου. Η έκβαση της θεραπείας είναι αβέβαιη ενώ συχνά αντί να λύνει επιφέρει δυσάρεστες συνέπειες.

Στο σημείο αυτό αναδύονται δύο ερωτήματα σε σχέση με την ανακουφιστική φροντίδα και το ζήτημα της ευθανασίας: 1. Μπορεί η ανακουφιστική φροντίδα να αποτρέψει την ευθανασία; 2. Χρειάζεται ανακουφιστική φροντίδα για την αποτροπή της ευθανασίας; Η ανάπτυξη και ανάδυση φορέων οι οποίοι στρέφονται στην ανακουφιστική φροντίδα για την αντιμετώπιση του σωματικού και ψυχικού πόνου μπορεί να αποτρέψει από την ευθανασία. Όμως δεν μπορεί να αποτελέσει καθολική λύση του προβλήματος.

Πρόταση για την αποφυγή της ευθανασίας είναι η αποφυγή των παραγόντων εκείνων που οδηγούν στην ευθανασία και όχι στην καλύτερη αντιμετώπιση του πόνου. Αν η ίδια η κοινωνία δέχεται την ευθανασία τότε και η ανακουφιστική φροντίδα δεν μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά, τουλάχιστον για το σύνολο των ανθρώπων που βρίσκονται στο τελευταίο στάδιο της ζωής.

Χρειάζεται μεταστροφή του τρόπου με τον οποίο κάποιος βιώνει την

πραγματικότητά του. Ο τρόπος προσέγγισης ο οποίος τελικά προσδιορίζει και τον τρόπο αντιμετώπισης των ζητημάτων της ίδιας της ζωής όσο και του τερματισμού της. Οι ενδοκοσμικές συμβάσεις διαμορφώνουν το ανθρώπινο ήθος παραβλέποντας την οντολογική αλήθεια της ύπαρξης πέρα από την επίγεια πραγματικότητα. Η αναζήτηση της ευδαιμονίας²³⁹ του υλικού κόσμου αναστέλλεται από τον πόνο και τον θάνατο. Μέσα στο πλαίσιο αυτό ο πόνος θεάται ως ο εχθρός της καλής ζωής χωρίς

Ο Ευαγγελιστής Ιωάννης γράφει: « Ο Θεός είναι αγάπη»²⁴⁰. Η αγάπη στρέφεται όχι μόνο προς τον εαυτό μας ή την κτίση αλλά πρωτίστως στον πλησίον. Το υπαρκτικό αυτό γεγονός κατέδειξε η σάρκωση του Χριστού ως πρότυπο του τρόπου με τον οποίο ο άνθρωπος δημιουργήθηκε από τον Θεό. Δεν επαρκεί η επαγγελματική αγωγή και δεοντολογία για να συμπαρασταθείς στον πάσχοντα και να αποτρέψεις την ευθανασία. Η ανάπτυξη κοινοτήτων φροντίδας θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ευεργετικά στον ασθενή ως προς την τελειώσή του αλλά και ανατρεπτικά ως προς τις αποφάσεις οι οποίες θα έχουν οντολογικές επιπτώσεις. Αν λειτουργεί ο άνθρωπος μέσα από το σύνολο των συναθρώπων ως ενιαίο σώμα τότε αν ένα μέλος πάσχει το υπόλοιπο σώμα αισθάνεται την ανάγκη του άλλου. Όταν πονάει το χέρι ενός δεν το κόβει. Προσπαθεί να βρει ανακούφιση ώστε όλο το υπόλοιπο μέρος του να συνεχίσει να υφίσταται. Δεν προβάλλει η αναγκαιότητα της επαγγελματικής εξειδίκευσης ως λύση προς αυτόν που υποφέρει αλλά η επιλογή της ύπαρξης μέσα από την αγάπη. «Όπως με αγάπησε ο Πατέρας, έτσι σας αγάπησα κι εγώ...»²⁴¹. Η αγάπη προς τον πλησίον που έχει θεμέλιο και αιτία τον Θεό, σχετίζεται με την οντολογία του δημιουργημένου ανθρώπου.

Σημειώσεις:

235 W. Breitbart, B. Rosenfeld, H. Pessin, M. Kaim, J. Funesti-Esch, M. Galietta, C. Nelson, R. Brescia, «*Depression, hopelessness and desire for hastened death in terminally ill patients with cancer*», στο διαδικτυακό τόπο: <http://www.fordham.edu/images/Undergraduate/psychology/all%20syllabus/rosenfeld/ja>, ημερομηνία ανάκτησης: 4/4/2014.

236 Assembly of congregation of Australia, «*Christian response to euthanasia*», στο διαδικτυακό τόπο: <http://www.confessingcongregations.com/national/item/a-christian-response-to-euthanasia/>, ημερομηνία ανάκτησης: 6/4/2014.

237 Assembly of confessing congregations within the uniting Church in Australia, «*Euthanasia and assisted suicide*», στο διαδικτυακό τόπο: http://www.confessingcongregations.com/uploads/acc_euthanasia_final_19102011.pdf, ημερομηνία

ανάκτησης: 6/4/2014.

238 Lawrence Hinman, "Decisions at the end of life", στο διαδικτυακό τόπο: [www. Ethicsmatters.net](http://www.Ethicsmatters.net), ημερομηνία ανάκτησης: 27/2/2014.

239 Γ. Μαντζαρίδη, Χριστιανική ηθική, Θεσσαλονίκη, Πουρναρά, 1995, σελ. 492.

νόημα. Αν η επίτευξη της ευδαιμονίας περιέκλειε όλο το νόημα της ζωής τότε ο πόνος θα ήταν το μεγαλύτερο κακό προς αποφυγή με κάθε τρόπο. Η οδύνη θα αποτελούσε την επιτομή της ανεπιθύμητου. Σε αυτή την περίπτωση η πολιτική της ευθανασίας προβάλλει ως συμπόνοια στον πάσχοντα, λύση στον πόνο, κατάθλιψη.

240 Α' Ιω. 4, 16.

241 Ιω. 15, 9.

Παρατήρηση: η ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ συνεχίζει τη δημοσίευση με τη μορφή σειράς άρθρων της μελέτης «ΠΑΡΗΓΟΡΗΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΑΣΘΕΝΩΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΥ ΣΤΑΔΙΟΥ - ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΗΘΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ: ΜΙΑ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ ΕΥΘΑΝΑΣΙΑΣ» της ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΚΑΤΣΑΟΥΝΗ. Πρόκειται για αναθεωρημένη έκδοση του κειμένου που κατατέθηκε ως διπλωματική εργασία στη Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου με επιβλέποντα καθηγητή τον Νικόλαο Κόϊο.
